

Myndigheten för
stöd till trossamfund
Åsa E. Hole
tel 08 453 68 72

Sid 1 (3)
Dnr: 4.4/0173(19)
Datum: 2019-10-23

Till

Kulturdepartementet

Ert diarienummer: Ku2019/01318/CSM

Yttrande över betänkandet SOU 2019:35 Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället

Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) har anmodats att inkomma med yttrande i rubricerat ärende.

Myndigheten har tagit del av betänkandet och vill tillföra samt uppmärksamma följande:

1. Att skapa kriterier som genom sin struktur inte ger tillräcklig ledning för att långsiktigt vara underlag för en rättssäker bedömning är otillräckligt. Att lägga fram en kriterielista, som inte är heltäckande utan kan tolkas som påbyggbar, är inte ett fullgott förslag. Myndigheten hänvisar på denna punkt vidare till sitt yttrande över betänkandet "Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige" (SOU 2018:18), Ku2018/00653/D, myndighetens diarienummer 4.4/0107(18).
2. Av utredningens förslag till förordningsändringar framgår i t.ex. 1.57 *Förslag till förordning om ändring av förordningen (2018:1533) om statsbidrag för säkerhetshöjande åtgärder till organisationer inom civilsamhället*, 7§, "Kravet i 6§ första stycket 3 på demokratisk uppbyggnad gäller inte för registrerade trossamfund enligt lagen (1998:1593) om trossamfund eller för stiftelser." Myndigheten för stöd till trossamfund vill påpeka att texten bör innefatta alla statsbidragsberättigade trossamfund, oavsett om de valt att ansöka, och få beviljat, att registreras som registrerat trossamfund eller om de bedriver sin verksamhet som ideell förening.

3. På sid 209 i betänkandet, *Registrerade trossamfund*, framförs att: "År 2014 fanns den 2 374 registrerade trossamfund, varav ett flertal var organisatoriska enheter i ett större trossamfund, dvs. församlingar och lokalföreningar." Detta är en felaktig uppgift som skapar en skev bild av antalet trossamfund. Ett registrerat trossamfundsorganisatoriska delar är alltid underställda det registrerade modersamfundet. Siffran av registrerade trossamfund bör därför vara maximalt 300 i Sverige. Siffran blir också väldigt skev i en sådan beräkning med tanke på att långt ifrån alla registrerade trossamfund låter registrera sina församlingar eller föreningar utan är nöjda med att endast ha moderorganisationen registrerad. Att argumentera längst den linje betänkandet gör skulle också t.ex. innebära att Svenska kyrkan, som enligt lag måste registrera alla sina församlingar (organisatoriska delar), inte är ett trossamfund utan tusentals helt självständiga enheter som styrs av egen lag.

4. På sid 217-218, *Betydelsen av demokratiskt uppbyggda organisationer*, kan man mot slutet av stycket på sid 217 finna en olycklig formulering. "I några trossamfund tvingas medlemmar att underkasta sig religiösa påbud som begränsar deras möjligheter att delta i samhällslivet och demokratin." Generella uttryck likt detta ökar risken för negativa reaktioner mot trossamfunden som helhet. I de situationer där sådana tendenser kan konstateras är de självklart befogade, men inte i uttryck där "några trossamfund" är definitionen och avgränsningen.

5. På flera ställen i betänkandet, bland annat sid 229, under 4.2.2, samt sid 256 under 5.3.1, redovisas att Skatteverket kostnadsfritt tar in medlemsavgifter, s.k. avgiftshjälp, till de statsbidragsberättigade trossamfunden. Detta är tyvärr fel. Under alla år har varje trossamfund som ansökt om, och beviljats, rätten till denna hjälp fått betala först en engångsavgift vilken i dagsläget är 75 000 kr, samt, för var och en av sina skatteskyldiga medlemmar, 21 kr per år för var och en av de medlemmar som gett sitt medgivande. Det enda trossamfundet som åtnjuter detta gratis är Svenska kyrkan, vilken inte är statsbidragsberättigat i den mening som behandlas här. Eftersom kostnaden varit konstant sedan dess början finns det orsak att tillsätta en utredning för att utröna vad den faktiska kostnaden borde vara i nutid.

6. Genom betänkandet nämns trossamfunden i jämförande och förklarande syfte. Detta görs för att avgränsa till den tidigare utredningen *Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige* ((SOU 2018:18), Ku2018/00653/D) där kriterier för de statsbidragsberättigade trossamfundsverksamheten läggs fram. I detta betänkande *Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället* föreslås demokrativillkor för bidrag till de resterande verksamheterna. En befogad fråga är dock var i dessa två olika uppsättningar av demokratikriterier återfinns alla de ungdomsverksamheter som väldigt många trossamfund bedriver? En annan sådan

kategori är all verksamhet inom trossamfunden som riktas speciellt för att stärka och främja kvinnors delaktighet. Räknas direkt religiöst utövande i form av ceremonier och liknande som trossamfundsverksamhet, medan t.ex. ungdoms- och kvinnoverksamhet som bedrivs av samma trossamfund som att lyda under demokratikriterier för resterande bidragsmottagande verksamheter i civilsamhället? Det vore mer än rimligt att dessa verksamheter inom trossamfunden ska kunna åtnjuta samma skydd som trossamfundets direkt religiösa delar gör. Detta faktum lyfts på olika sätt fram, genom att åberopa EU-rätten, i betänkandet "Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige" (SOU 2018:18), Ku2018/00653/D. Det är ju faktumet att man är religiös som ska skyddas, inte vilken förordning verksamheten lyder under.

Stockholm 2019-10-23

Åke Göransson
Direktör
Myndigheten för stöd till trossamfund